

zda je v pracovním soudnictví podle zákona ze dne 4. července 1931 č. 131 sb. z. a n. přípustná z důvodů vhodnosti delegace soudu téhož druhu a zda platí pro obor tohoto soudnictví také předpis § 31 j. n. K otázce té jest dáti odpověď zápornou. Zákon upravuje v §§ 2 a 42 (a pro zvláštní případy také v §§ 11 a 38) místní příslušnost způsobem vyčerpávajícím a výlučným. Zákon se nikde nezmiňuje o delegaci z důvodů vhodnosti a nikde neodkazuje na předpis § 31 j. n. Nutnost použití tohoto předpisu nevyplývá ani z povahy věci. Z ustanovení § 19 o podpůrné platnosti předpisů o řízení před soudy okresními ve věcech sporných nelze rovněž pro řešenou otázku nic vyvozovati, ježto tu nejde o řízení, nýbrž o příslušnost, která je v dotčeném zákoně upravena zvláštním způsobem. Přenechává-li zákon zvláštním předpisem (lex specialis) v § 2 volbě žalobcově, u kterého z pracovních soudů tam uvedených chce dáti spor projednatí a rozhodnouti, znamenalo by to zásah do tohoto práva žalobcovy volby a maření účelu zákona, jenž chtěl žalobci usnadniti přístupnost soudu, kdyby příkazem vyššího soudu (delegací) byla příslušnost přesunuta na jiný soud podle toho, jak by se to druhé straně hodilo. Není-li návrh na delegaci podle § 31 j. n. vůbec přípustný, nutno jej odmítnouti a nelze se obíratí jeho obsahem, zejména uplatněnými důvody vhodnosti.

Čís. 14005.

Služební poměry zaměstnanců Společnosti brněnských pouličních drah elektrických v Brně.

Smlouvou ze dne 1. prosince 1898 mezi obcí Brněnskou a rakouskou společností »Union« (právní předchůdkyní Společnosti brněnských pouličních drah elektrických) byly upraveny jen právní poměry mezi společností »Union« a obcí Brněnskou jako koncesionářkou pouličních drah. Zaměstnanec Společnosti brněnských pouličních drah elektrických v Brně nemůže z ustanovení § 19, odstavec 5, smlouvy vyvozovati nárok na vrácení jemu srážených příspěvků na nemocenské a pensijní pojištění.

Zaměstnanec Společnosti brněnských pouličních drah elektrických, dav si vyplátiti jednorázovou výpomoc, jež podle vyhlášky měla býti i náhradou za odpracované hodiny nad zákonnou pracovní dobu, dal na jevo, že souhlasí s dohodou o náhradě za hodiny přes čas do té doby odpracované.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1934, Rv II 837/32.)

Žalobce byl ve službách žalované Společnosti brněnských pouličních drah v Brně od 15. května 1900 až do 1. května 1930, kdy byl dán do výslužby. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na žalované vrácení toho, co mu žalovaná srazila na příspěvcích k nemocenskému a pensijnímu pojištění, a odměny za práci přes čas. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, mimo jiné z těchto důvodů: Smlouvou, která byla v roce 1898 (dne 29. listopadu pokud se týče 1. prosince

1898) ujednána mezi brněnskou obcí a mezi právní předchůdkyní žalované společnosti, bylo podle § 19 odst. (5) ujednáno, že »stejně náleží podniku pojištění nemocenské a úrazové, předepsané ve stávajících zákonech, jakož i zaopatření starobní a invalidní ohledně provozního personálu na jeho vlastní náklad«. Z tohoto ustanovení odvozuje žalující strana nárok na vrácení jí zaplacených příspěvků (pokud se týče jí prý neprávem strhovaných příspěvků), opírajíc tvrzený nárok o důvod obohacení. Žalobce připouští, že si po celou dobu zaměstnání u žalované strany při provozu (u jízdy) v době od 15. května 1900 do 1. května 1930 nechával strhovati příspěvky k nemocenskému pojištění, pokud na něho připadaly, a že mu byly v době od 1. dubna 1923 strhovány částky, připadající na pojištění pensijní. Tvrdí, že se tak dělo neprávem, hledíc ke shora uvedenému ustanovení smlouvy z roku 1898, podle něhož žalovaná strana měla nésti veškeré náklady nemocenského a pensijního pojištění za své zaměstnance. Než ani z doslovu ani ze smyslu toho smluvního ustanovení nelze činiti závěr, že se žalovaná (její právní předchůdkyně) podjala závazku, platiti sama za své zaměstnance celé náklady nemocenského a pensijního pojištění. Výkladu tomu doslov a obsah § 19 odst. (5) nijak nesvědčí. Smlouva byla uzavřena mezi obcí (koncesionářkou dráhy) a mezi společností jako provozovatelkou. Obec nemohla ukládati a také podle doslovu smlouvy neuložila společnosti dráhu provozující konání platů, jež ji ze zákona nepostihovaly, placení veškerých nákladů na sociální pojištění. To jest zřejmé již z poukazu na »stávající zákony«, které nikde neukládaly zaměstnavatelům, by hradili celé příspěvky k nemocenskému a pensijnímu pojištění. Naopak podle platných zákonů byly příspěvky ty děleny mezi zaměstnavatele a zaměstnance. Jen ujednáním mezi zaměstnavateli a zaměstnanci bylo lze založiti závazek zaměstnavatelů, by sami uhražovali celý náklad na pojištění tedy i částky vypadající podle zákona na zaměstnance. Obec brněnská mohla v době ujednání smlouvy z roku 1898 přesunouti a také přesunula na žalovanou stranu jako provozovatelku dráhy jen ony závazky a platy, k nimž byla sama podle zákona co do platu na sociální pojištění jako koncesionářka dráhy povinna, tak, aby byla z platů těch po dobu smlouvy zproštěna a by postihovaly společnost dráhu provozující, tedy jako zaměstnavatel vystupující. V době sjednání smlouvy, v roce 1898, nebylo ještě v platnosti ustanovení § 881 obč. zák., které připouštělo platnost ujednání ve prospěch třetích osob. Předpis ten byl uzákoněn teprve třetí dílčí novelou z roku 1915. Proto nemohli zaměstnanci dráhy a tudíž ani žalobce nabyti smlouvou sjednanou v roce 1898 proti žalované straně (proti její právní předchůdkyni) žádných oprávnění, ježto žalovaná strana s nimi smlouvu neuzavřela. Žalobce ze smlouvy nemůže činiti nárok na placení příspěvků k nemocenskému a pensijnímu pojištění pokud se týče na vrácení příspěvků jím vplacených (jemu strhovaných a pojišťovacím ústavem za něho odváděných). Smlouva, která se činí oporou nároku na vrácení pojišťovacích příspěvků, jednak neobsahuje vůbec závazek žalované strany, by hradila ze svého celé náklady na pojištění, tedy i toho, co vypadalo podle zákona a podle sta-

nov na zaměstnance, jednak by závazek takový, i kdyby byl býval převzat, nezakládal nárok zaměstnanců, tudíž ani žalobce na konání oněch platů. Ostatně není o tom sporu, že zaměstnanci žalované a také žalobce (tento po celou dobu svého zaměstnaneckého poměru u žalované po 30 let) platili si sami příspěvky k nemocenskému pojištění, a připustil žalobce, že mu po celou dobu byly příspěvky ty strhovány ze služebních požitků, netvrdil ani, že kdy proti tomuto postupu vznesl námitky. Ani z výpovědi svědků, které žalobce nabídl a jimiž byl proveden důkaz, nevyplývá, že byly kdy zaměstnanci proti strhování nemocenských příspěvků a jich částečnému placení zaměstnanci samými činěny žalované straně výtky.

Soud dospěl k právnímu názoru, že žalobci příslušela úplata za práci přes čas v době, kdy pracoval více než 8 hodin 12½ minuty denně, tudíž i v době od 24. listopadu 1927 do 3. listopadu 1928, a to podle sazeb v podniku platných pro honorování práce přes čas. Ježto však žalovaná strana tvrdila a dokazovala, že nárok žalobcův na zaplacení práce přes čas byl vyrovnán tím, že žalovaná poskytla svým zaměstnancům, i žalobci, podle zvláštní dohody v prosinci 1928 výjimečně jednorázovou výpomoc jen pod podmínkou, že tím bude vyrovnán i jejich požadavek na náhradu za tvrzenou práci přes čas, a to až do doby, kdy bude nové rozdělení pracovní doby, bylo se zabývatí soudu otázkou, zda a pokud žalobcův nárok smírem zanikl, čili nic. Žalobce nepopírá, že v listopadu 1928 došlo k ujednání ohledně požadavku zaměstnanců na náhradu za přesčasovou práci tak, že byla vyplacena jednorázová výpomoc, kterou měla býti honorována i práce přes čas, nepopírá ani, že výpomoc ta byla zaměstnancům žalovanou vyplacena a že se výpomoci té dostalo i jemu, hájí však stanovisko, že ujednání to pro něho nebylo závazné, ježto zástupci jízdního personálu pro ujednání to nehlasovali a ježto se ujednání to stalo důvěrnickým sborem, který podle svého určení není povolán k ujednání smluv a úpravě mzdových nároků s podnikem (zaměstnavatelem). Dále odkazuje žalobce k tomu, že k ujednání tomu nikdy nedal souhlas. Soud zjistil, že za zaměstnanectvo žalované jednal se správní radou žalované důvěrnický sbor o vyplacení jednorázové výpomoci a o podmínkách pro výplatu výpomoci té žalovanou kladených; že podle zápisu o schůzi sboru ze dne 17. listopadu 1928, schváleného v další schůzi ze dne 16. ledna 1929, a podle zápisu personální komise žalované strany ze dne 30. listopadu 1929 bylo stanovisko správní rady i podmínky výplaty jednorázové výpomoci podle prohlášení předsedy závodního výboru (důvěrnického sboru) zaměstnanectva uznány; že pak žalovaná strana vyhláškou oznámila zaměstnancům, že se, vyhovujíc podání důvěrnického sboru, usnesla vyplatiti zaměstnancům zcela výjimečně druhou polovici jednorázové výpomoci, jak tomu bylo při výplatě dne 19. července 1928, s výslovným podotknutím, že se tato proti minulému roku vyšší výpomoc vyplácí při příležitosti jubilea republiky, čímž se však vyřizují také požadavky jiné, i požadavek náhrady za odpracované hodiny nad zákonitou pracovní dobu personálu dopravního až do nového rozdělení pracovní doby. Prokázáno jest, že na základě

této vyhlášky přijala výplatu výpomoci žalobcova manželka, která pravidelně vybírala u žalované žalobcovy požitky. Ostatně žalobce ani nepopřel, že se mu výpomoci té dostalo, pokud se týče, že ji dal pro sebe vybrati. Z vyhlášky jest patrné, který orgán vystupoval jako smluvčí (jednající) za zaměstnanectvo při jednání se žalovanou. Jest nerozhodné, že někteří členové důvěrnického sboru mluvili při schůzi ze dne 17. listopadu 1928 proti tomu, by výplata jednorázové výpomoci byla spojována i s vyřízením nároku zaměstnanců na honorování dosavadní práce přes čas. Jisto jest, že konečné usnesení sboru toho (přibráni byli i zástupcové organisací, ředitelství a vozovky) vyznělo pro přijetí návrhu správní rady, třebaže nevalně sympatického. Nepadá také na váhu, zda důvěrnický sbor podle svého řádu a zákona jest povolán k úmluvám o nárocích mzdových a o úpravě takových nároků. V souzeném případě vystupoval sbor za souhlasu zaměstnanců jako jejich smluvčí a zinnocněnec, ježto jinak by se bylo zaměstnanectvo jistě opřelo ujednáním, která sbor bez jeho souhlasu by byl učinil. Každým způsobem však žalovaná strana vyhláškou ze dne 4. prosince 1928 jasně projevila, za kterých podmínek hodlá vyplatiti svým zaměstnancům výjimečně jednorázovou výpomoc podle směrnic ve vyhlášce vytčených, a bylo na vůli jednotlivých zaměstnanců, kteří se necítili vázanými ujednáním důvěrnického sboru nebo nechtěli přistoupiti na podmínky, na nichž bylo přiznání a vyplacení výpomoci žalovanou činěno závislým, by výplatu nepožadovali a nároku na zaplacení odpracované doby přes čas se nevzdávali. Pokud však, jak tomu bylo i u žalobce, výplatu výpomoci přijali, projeví tím, že v rámci vyhlášky byli se svými nároky uspokojeni. Žalobce tudíž, přijav výpomoc, vyrovnal se se žalovanou stranou se svými nároky na zaplacení prací přes čas, vykonaných v době do 3. listopadu 1928, kdy nastalo rozdělení prací v souhlasu s osmihodinovou pracovní dobou podle zákona č. 91/1919. Nárok jeho smírem zanikl a nemůže ho žalobce již uplatňovati. O d v o l a c í s o u d rozsudek první stolice potvrdil. D ů v o d y: Prvý soud správně zhodnotil a po právní stránce správně vyložil ustanovení § 19 smlouvy ze dne 1. prosince 1898 mezi obcí Brněnskou a rakouskou společností »Union«, předchůdkyni žalované. Z této smlouvy jde jasně najevo, že jí měly býti upraveny právní poměry mezi společností »Union« a obcí Brněnskou jako koncesionářkou pouličních drah. Obci šlo zřejmě jen o hájení vlastních zájmů, čímž se také vysvětluje ustanovení posledního odstavce § 19 smlouvy. Obec měla pochopitelný zájem na tom, by se provoz dráhy děl tak, aby v každém směru vyhověno bylo zákonným předpisům a zejména i předpisům o placení příspěvků na pojištění sociálně-politická zaměstnanců. Slova »auf ihre alleinigen Kosten« mohla býti míněna jen tak, že závazky připadající z těchto pojištění zaměstnavateli musí plniti společnost »Union« sama. Pro domněnku, že obci šlo o hájení zájmů zaměstnanců a že šlo o smlouvu ve prospěch třetích osob, není ve smlouvě opory; obec přirozeně ani neměla zájmu na tom, jak si společnost »Union« utváří služební, zejména platové poměry se svými zaměstnanci. Nebylo by zejména pochopitelné, proč by obec trvala na tom,

by společnost »Union« převzala na sebe placení příspěvků, jež podle zákona měli platiti zaměstnanci. Proto není třeba obírat se otázkou, zda ze smlouvy mohl nabýti odvolatel bezprostředních práv proti žalované. Ježto odvolatel nároky na vrácení srážených příspěvků na nemocenské a pensijní pojištění vyvozoval za sporu výhradně jen ze smlouvy z roku 1898 mezi obcí Brněnskou a předchůdkyní žalované, nároky ty však ze smlouvy neplynou, muselo již z toho důvodu dojít k zamítnutí dotyčné žalobní žádosti. Na tom nemůže nic změnit, že žalovaná až do 1. dubna 1923 platila za své zaměstnance i na ně připadající částku příspěvků na pensijní pojištění. Že se to nestalo proto, že žalovaná uznala svou závaznost podle řečené smlouvy, tomu nasvědčuje již to, že nepřevzala i placení příslušné částky na pojištění nemocenské, jakž by se bylo muselo státi, kdyby žalovaná byla uznala za správný onen výklad § 19 cit. smlouvy, jaký mu dává odvolatel. Uznání onoho výkladu smlouvy nelze v tom spatřovati i z toho důvodu, že v době ujednání smlouvy v roce 1898 nebylo ještě vůbec povinného pojištění pensijního, takže ve smlouvě nemohla společnost »Union« na se vzíti placení příspěvků na takové pojištění za své zaměstnance. Skutkem jest jen, jak vychází najevo z výpovědí svědků, že se žalovaná teprve v roce 1906 uvolila platiti za své zaměstnance též částku příspěvků na pensijní pojištění na ně připadající, a stalo se tak k zakročení sociálně demokratické strany, která tenkrát dostala zastoupení v obci Brněnské. Podle svědectví Richarda P-a domáhali se tehdy zaměstnanci dráhy na žalované, by podle smlouvy s obcí Brněnskou z roku 1898 platila sama celé příspěvky na pojištění pensijní, k dohodě však nedošlo, jen fakticky nebyly od té doby zaměstnancům strhovány pensijní příspěvky a příspěvky již zaplacené byly zaměstnancům vráceny. Než, nechťsi žalovaná jen dobrovolně platila od té doby za své zaměstnance celé příspěvky na pensijní pojištění, nebo placení to závazně na se vzala dohodou se zaměstnanci, jest to pro nynější spor nerozhodné, neboť, jak již řečeno, odvolatel vyvozoval svůj nárok jen výhradně ze smlouvy z roku 1898, z níž však nárok ten vyvozován býti nemůže. Proto je také v souzeném případě nerozhodné, zda převzatý snad závazek žalované ku placení celého příspěvku pensijního dodatečně zanikl ujednáním platového regulativu ze dne 16. července 1923, a je i nerozhodné, zda zástupci organisací, jež regulativ se žalovanou uzavřely, byli k ujednání tomu jménem odvolatelovým zmocnění a zda odvolatel tehdy vůbec byl příslušníkem některé z těchto organisací. Pokud se týče otázky, zda odvolatelovy nároky na odměnu za práci přes čas zanikly ujednáním z listopadu 1928 mezi důvěrnickým sborem (závodním výborem) a žalovanou stranou, jest souhlasiti s názorem prvního soudu, že odvolatel, ač-li nebyl již vázán ujednáním důvěrnického sboru, jenž sestával ze zástupců všech zaměstnaneckých organisací, ujednání to dodatečně mlčky schválil tím, že bez námitek vzal na vědomí celé ujednání podle doručené mu vyhlášky žalované ze dne 4. prosince 1928 a tím, že si dal vyplatiti jednorázovou mimořádnou výpomoc, jež podle oné vyhlášky měla býti náhradou i za práce přes čas. Bylo ponecháno rozhodnutí od-

volatelovu, zda chce přijati na vyrovnání svých nároků za práce přesčasové jednorázovou výpomoc, či zda chtěl setrvati na svých nárocích, ve kterémž případě však nesměl přijati výpomoc. Přijal-li vyhlášku ze dne 4. prosince 1928 a výplatu výpomoci bez výhrady, nelze to jinak vykládati, než že tím mlčky (§ 863 obč. zák.) schválil ujednání mezi důvěrnickým sborem a žalovanou, a netřeba proto vůbec řešiti otázku, zda byl důvěrnický sbor oprávněn ujednávat něco jménem odvolatelo-
vým, a nerozhodné jest i, zda někteří zástupci personálu při ujednání tom projevíli odpor proti podmínkám. Přisvědčiti jest odvolateli v tom, že by se pouhé vzdání se nároku na odměnu za práce přesčasové přičilo nutícím předpisům zák. čís. 91/18. Než v souzeném případě nejde o takové vzdání se, nýbrž o ujednání, jímž odměna za tyto práce byla smluvna jednorázovým penízem. Takové ujednání se však nepříčí zákonu o osmihodinné práci.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odstavec pátý § 19 smlouvy z roku 1898 byl nižšími soudy vyložen správně. V tomto směru nebyly výstižně důvody napadeného rozsudku dovolatelem nijak vyvráceny, takže stačí na ně odkázati. V dalších vý-
vodech, pokud se týkají nároku na vrácení pojišťovacích příspěvků, se dovolatel zabývá jen příspěvky k p e n s i j n í m u pojištění. Odvolací soud vyslovil sice názor, že žalobce vyvozoval nároky na vrácení strho-
vaných mu příspěvků pojišťovacích výhradně jen ze smlouvy z roku 1898, ale přes to se podrobně obíral i žalobcovým stanoviskem, že ža-
lovaná svou povinnost k placení pensijních příspěvků ve smyslu smlouvy z roku 1898 uznala tím, že je až do vydání platového regulativu z roku 1923 skutečně celé sama platila, a dospěl k závěru, že v tomto placení nelze spatřovati uznání závaznosti na základě oné smlouvy. Nejvyšší soud schvaluje tento závěr, zejména v úvaze, že se smlouva z roku 1898 nemohla vztahovati na příspěvky k pensijnímu pojištění, které v té době nebylo ještě ani zavedeno, a že se podle zjištění odvolacího soudu ne-
stalo ani později ujednání dohody mezi žalovanou a jejími zaměstnanci o tom, že se smlouva z roku 1898, pokud jde o § 19 odst. 5, má vztaho-
vati na placení pensijních příspěvků, nýbrž, že se žalovaná na zakročení strany sociálně demokratické prý v roce 1906 dobrovolně uvolila platiti za své zaměstnance i na ně připadající částku pensijních příspěvků. Toto skutečné placení pensijních příspěvků žalovanou nebylo tedy se smlouvou z roku 1898 v nijaké souvislosti a odvolací soud nepochybil, nezkomav otázku, jak dalece byl žalobce vázán ujednáním platového regulativu ze dne 16. července 1923, a pokládav tuto otázku za neroz-
hodnou. Nárok na odměnu za práce přes čas byl žalobci odvolacím sou-
dem odepřen, pokud šlo o práce vykonané do dne 24. listopadu 1927, z důvodu promlčení, a pokud šlo o práce vykonané v době od 24. listo-
padu 1927 do 3. listopadu 1928, z důvodu, že žalobce, dav si vyplatiti

od žalované podle její vyhlášky ze dne 4. prosince 1928 jednorázovou mimořádnou výpomoc, schválil tím mlčky podle § 863 obč. zák. ujednání mezi žalovanou a důvěrnickým sborem (závodním výborem) jejích zaměstnanců, že touto jednorázovou výpomocí má býti vyrovnán též požadavek náhrady za tvrzenou práci přes čas. Proti názoru odvolacího soudu, že nárok na odměnu za práce přes čas vykonané do 24. listopadu 1927 zanikl promlčením, dovolatel již vůbec nebrojí, nýbrž vytýká právní mylnost jen názoru odvolacího soudu, že mlčky schválil ono ujednání důvěrnického sboru. Odvolacím soudem bylo zjištěno, že si žalobce na základě vyhlášky žalované strany ze dne 4. prosince 1928 dal od ní bez výhrady vyplatiti jednorázovou mimořádnou výpomoc, která podle této vyhlášky měla býti též náhradou za odpracované hodiny nad zákonnou dobu pracovní. Z toho usoudil odvolací soud správně, že žalobce vzal takto bez námitek na vědomí ujednání obsažené v uvedené vyhlášce, že je mlčky schválil, a že takto došlo k dohodě mlčky podle § 863 obč. zák. o náhradě za hodiny přes čas do té doby odpracované. Takovou dohodu jest posuzovati podle § 1380 obč. zák. jako narovnání. V tom směru se dovolatel odkazuje na správné důvody napadeného rozsudku. Žalobce, přijav tuto náhradu, byl se svými nároky uspokojen a nelze proto mluvíti o vzdání se nároku na odměnu za práce přes čas.

Čís. 14006.

Pozůstalostní soud není oprávněn zkoumati místopřísežné seznání jmění (§ 114 nesp. pat.) v tom směru, zda jest úplné, nýbrž má projednávatí jen o jmění, jak je uvedeno v seznamu, a je odevzdati.

Rozhodnutím nižších soudů, jímž bylo účastníku pozůstalostního řízení odepřeno nahlédnouti do spisů, týkajících se pozůstalosti, byl porušen zákon v § 34 zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. a v § 219 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1934, R I 1228/34.)

Pozůstalostní soud odňal usnesením ze dne 7. června 1934 projednání pozůstalosti dědičce a přikázal je notáři a usnesením ze dne 19. června 1934 nevyhověl návrhu dědičky o zaslání pozůstalostních spisů k nahlédnutí. Rekursní soud napadená usnesení potvrdil. Důvody: Prvý soud odůvodňuje, proč odňal projednání pozůstalosti stěžovatelce a přikázal je notáři jako soudnímu komisaři. Stěžovatelka marně napadá toto usnesení, poněvadž z podání, která soudu učinil její právní zástupce, nelze správně zjistiti jednotlivé položky ve stavu aktiv a pasiv, jmenovitě neshoduje se položka 3.786 Kč uvedená ve stavu pasiv, a to ani po opravení s doklady, jež jsou při položce té citovány. Dále, ačkoliv se neuznává pohledávka manželů K-ových ve výši 3.900 Kč, byla přece zařazena do stavu pasiv, neknižovní jmění není ve skutečnosti uvedeno, neboť to, co pod neknižovním jméním jest uvedeno,